

Narkotika och död

USA¹⁾. I ett försök att förstå dynamiken i den fatala opioidepidemi som härjar i USA har en forskargrupp analyserat mer än en halv miljon överdosrelaterade dödsfall som registrerats från 1979 till 2016. Det är en förhoppning att studien kan ge en fingervisning om utveckling av bättre strategier för prevention och kontroll.

Ett viktigt resultat av undersökningen är att från 1979 och framåt är dödlighetskurvan exponentiell. Den till synes pågående epidemin är således bara den senaste manifestationen av en mer fundamental långtidsprocess. Kurvan är en sammantagning av en mängd dödliga droger, primärt är det heroin, metadon, syntetiska opioider, kokain och metamfetamin.

Sedan 2010 har dödlighetskurvan ökat för samtliga droger utom för metadon och "ospecificerade" narkotiska preparat.

Författarna har olika teorier och verklighetsförankringar kring olika drogers ökning och minskningar i dödlighetsstatistiken.

Den historiska tidslinjens regelbundet ökande kurva under de senaste 38 åren talar starkt för att epidemin kommer att fortsätta på samma sätt i ytterligare många år.

Skottland²⁾. Det är inte bara i USA som narkotikadöden är ett individuellt och samhällsmässigt problem. Skottland har enligt rapporten världens högsta drogrelaterade dödlighet. Ökningen har skett från 2011 till 2020. Detta visar en undersökning som publicerades under sommaren och omfattade 46 000 individer som erhåller opioidagonistbehandling (304 000 personår). Dödligheten ökade från 6,36 per 1000 personår 2011 till motsvarande 21,45 år 2019.

Justeras resultatet efter störande faktorer (confounding) ökar risken för död över tid för såväl de som slutat med agonisterna som de som fortsatt intaget. Författarna menar därför att det inte räcker med enbart opioidagonister (metadon, buprenorfin) för att få ner dödligheten.

I en redaktionell övergripande kommentar framhålles att det inte är enbart i Skottland som **Harm-Reduction-filosofin fallerar**: " Or is it simply the case of us failing to deliver a truly informed and integrated harm reduction service that provides the essential health and social care, and meets the basic human rights of people who use substances."

¹⁾doi.org/10.1126/science.aau1184

²⁾[doi.org/10.1016/S2468-2667\(23\)00082-8](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(23)00082-8)